

Sygn. akt I ACa 163/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska - Drzymała
Sędzia:	SA Ewa Bazelan (spr.)
Sędzia:	SA Jerzy Nawroci
Protokolant	Sylwia Szymańska

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2021 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt (...)

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...)

w W. kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 163/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Lublinie:

I. zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) w W. kwoty:

- 1 958,40 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 lutego 2019 roku do dnia zapłaty,

- 2 529,60 zł z odsetkami ustawowymi od 3 lipca 2019 roku do dnia zapłaty,

- 1 958,40 zł;

II. oddalił powództwo w pozostałej części;

III. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 042 zł tytułem kosztów procesu;

IV. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Lublinie od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. kwotę 98 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego:

Stowarzyszenie (...) w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Jako reprezentant autorów polskich i zagranicznych jest upoważnione do udzielania zgody na korzystanie z utworów chronionych oraz pobierania w imieniu autorów należnych tantiem.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. prowadzi przy ulicy (...) w L. trzygwiazdkowy Hotel (...), w którym dysponuje 30 pokojami. W pokojach znajdują się odbiorniki telewizyjne. Wypełniając kartę meldunkową klient wskazuje czy chce otrzymać pokój z telewizorem, czy też tzw. eko, tj. bez telewizora. Gdy wybierze pokój eko, telewizor jest wymontowywany z pokoju. Nie ma różnicy w cenie pokoju z telewizorem czy bez. Klient podpisywał oświadczenie, że wyraża zgodę na wypożyczenie odbiornika TV na czas pobytu w hotelu. Pozwana spółka nie ma podpisanych umów o dostawę programów. Ma jedno urządzenie zbiorcze-antenę i dostępne są jedynie podstawowe programy. Klientami hotelu są biznesmeni, którzy dysponują zazwyczaj swoimi laptopami i tabletami.

Na podstawie umowy z 12 września 2014 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. oddała Stowarzyszeniu (...) w G. (...) telewizory/ radia w liczbie 30 sztuk do bezpłatnego używania, a (...) do używania telewizory/ radia przyjęła w ramach realizowania celów, dla których działa. Stowarzyszenie zobowiązało się do nieodpłatnego użyczenia telewizorów/radio gościom korzystającym z usług Hotelu (...) do ich własnego osobistego użytku na czas pobytu w obiekcie prowadzonym przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L.. Umowa użyczenia odbiorników RTV z 12 września 2014 roku została zawarta na czas nieokreślony.

Pismem z 20 listopada 2013 roku powód informował (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L. o konieczności zawarcia umów licencyjnych i przesłał wnioski o wystawienie umów licencyjnych.

Pismem z 5 marca 2014 roku powód wezwał (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L. do odesłania wypełnionych wniosków o podpisanie umów licencyjnych. Jednocześnie poinformował, że jest to kolejne pismo wzywające do zawarcia umowy licencyjnej i w przypadku braku reakcji w określonym terminie naliczone zostanie odszkodowanie należne twórcom z tytułu odtwarzania utworów chronionych. W przypadku dalszego uchylania się od zawarcia umowy sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego.

W odpowiedzi (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. odmówiła podpisania umów licencyjnych na zaproponowanych warunkach. Wskazała, że w obiektach Restauracja, (...), W. przy ulicy (...) nie emituje programów objętych prawem autorskim i prawami pokrewnymi. Odtwarzane przez nich utwory pochodzą z wolnych źródeł, posiadających nieodpłatne licencje C. C., a także posiadają licencję internetową Radia (...).

Pismami z 21 marca 2014 roku i 28 lipca 2016 roku powód informował pozwaną, że publiczne udostępnianie utworów chronionych prawem autorskich przy pomocy odbiorników telewizyjnych umieszczonych w pokojach hotelowych wymaga zawarcia umowy licencyjnej.

Stawki wynagrodzeń autorskich Stowarzyszenia (...) za reemisję utworów w programach radiowych i telewizyjnych ustalone są w formie miesięcznego ryczałtu, zależnego od kategorii hotelu, określonej liczbą gwiazdek i liczby zainstalowanych gniazdek do podłączenia urządzeń odbiorczych. Wynagrodzenia autorskie naliczane są za wszystkie zainstalowane w pokojach gniazdko do podłączenia urządzeń odbiorczych. W przypadku hotelu trzygwiazdkowego stawka przyjęta przez powoda wynosi 3,40 zł.

Stawkę w wysokości 8,36 zł dla hotelu trzygwiazdkowego zatwierdziła Komisja Prawa Autorskiego oraz Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z 9 maja 2019 roku w sprawie (...).

W. M. z upoważnienia powoda w dniach 5 grudnia 2017 roku i 26-27 maja 2018 roku przeprowadził kontrolę w Hotelu (...) prowadzoną przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w L.. Jest starszym inspektorem terenowym. Do jego obowiązków należy: zbieranie informacji o podmiotach, w których wykorzystywane są chronione utwory, sprawdzanie czy podmioty wykorzystujące utwory chronione mają podpisane umowy ze Stowarzyszeniem (...) w W., informowanie podmiotów nie mających zawartych umów licencyjnych o konieczności ich podpisania. Gdy pisma kierowane do podmiotów wykorzystujących chronione utwory oraz rozmowy nie przynoszą rezultatu przeprowadzana jest kontrola. Celem kontroli przeprowadzonej przez W. M. w Hotelu (...) w L. przy ulicy (...) było sprawdzenie czy w pokoju jest telewizor i czy są reemitowane programy telewizyjne. Z treści karty meldunkowej dowiedział się, że jest możliwość wyboru pokoju z telewizorem lub bez i nie ma różnicy w cenie. Sprawdził i spisał kanały telewizyjne dostępne w odbiorniku telewizyjnym zainstalowanym w pokoju hotelowym. Za pobyt w hotelu zapłacił kwotę 160 zł.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych w uzasadnieniu dowodów.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

Wyjaśnił, że Stowarzyszenie (...) w W. w oparciu o art. 3 pkt. 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z 15 czerwca 2018 roku o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi posiada legitymację czynną w niniejszej sprawie - uprawnienie do zarządzania i ochrony utworów emitowanych w hotelu pozwanej.

Strona powodowa zarzuciła (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L., że w okresie od listopada 2013 roku do maja 2016 roku oraz od czerwca 2016 roku do maja 2018 roku prowadziła w Hotelu (...) w L. przy ulicy (...) reemisję utworów w programach telewizyjnych bez wymaganej umowy licencyjnej. Pozwana poprzez odtwarzanie utworów w należącym do niej obiekcie hotelowym prowadziła bezumowną reemisję utworów telewizyjnych. Dostęp do odbiornika telewizyjnego warunkował kategorię hotelu trzygwiazdkowego, co wiązało się z odpowiednią opłatą za pokój.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych artyście wykonawcy służy wyłączone prawo do korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania nim na polu eksploatacji, jakim jest odtwarzanie. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że artyście wykonawcy służy prawo do wynagrodzenia za korzystanie z artystycznego wykonania lub za rozporządzanie prawami do takiego wykonania określone w umowie albo przyznane w przepisach ustawy. W myśl art. 79 ust. 1 pkt. 3 lit. b cytowanej ustawy uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa: naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Z roszczeniami wymienionymi w art. 79 może wystąpić organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (co wynika z art. 5 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi) w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem.

Naruszeniem autorskich praw majątkowych jest takie działanie, które można kwalifikować jako wkroczenie w zakres cudzego prawa majątkowego (monopolu eksploatacyjnego na konkretny utwór). Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 25 marca 2004 roku sygn. akt (...), że wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor (również autor opracowania zależnego), gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia. W niniejszej sprawie strona powodowa przedstawiła tabelę stawek wynagrodzeń autorskich Stowarzyszenia (...) za reemisję utworów w hotelach, pensjonatach, domach wczasowych itp. zatwierdzoną uchwałą Zarządu Stowarzyszenia (...) w dniu 28 lutego 2008 roku. Stawki te ustalane są w formie miesięcznego ryczałtu, zależnego od kategorii hotelu określonej liczbą gwiazdek. Naliczane są za wszystkie zainstalowane w pokojach gniazdka do podłączenia urządzeń odbiorczych. Stawka za jedno zainstalowane gniazdko w hotelu trzygwiazdkowym

(jak hotel (...) przy ulicy (...) w L.) wynosi 3,40 zł. Pozwana nie zawarła z powodem umów na reemisję utworów w programach telewizyjnych w pokojach hotelowych.

W ocenie Sądu Okręgowego należało zasądzić całość dochodzonej przez stronę powodową kwoty, która stanowi iloczyn liczby miesięcy eksploatacji w pokojach hotelowych (24 miesiące x 24 pokoje x 3,40 zł x 2) w okresie od czerwca 2016 roku do maja 2018 roku, co dało kwotę 3 916,80 zł oraz w okresie od listopada 2013 roku do maja 2016 roku (31 miesięcy x 24 pokoje x 3,40 zł), co dało kwotę 2 529,60 zł. Łączna kwota do zasądzenia od pozwanej Spółki na rzecz powoda wynosi 6 446,40 zł, czyli całość należności głównej.

według Sadu Okręgowego żądanie odszkodowania w wysokości podwójnej stawki nie stanowi naruszenia zasady proporcjonalności, norm konstytucyjnych ani dyrektyw unijnych. Nie stanowi nadużycia prawa. Pozwany od 2013 roku był wielokrotnie wzywany przez powoda do uregulowania sytuacji, zawarcia umów licencyjnych według stawek ustalonych w 2008 roku. Pozwany nie regulując opłat na rzecz powoda czynił oszczędności w kosztach prowadzenia hotelu, nie wydał określonych kwot. Należy mieć na uwadze, że dla hotelu trzygwiazdkowego niezbędne było wyposażenie umożliwiające odbiór programów telewizyjnych.

Odsetki Sąd zasądził na mocy 481 k.c.

Następnie Sad Okręgowy wskazał, że roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu w terminach określonych art. 118 k.c., za wyjątkiem roszczeń o naprawienie szkody (art. 415 k.c.), do których zastosowanie ma art. 442¹ k.c. (z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). W ocenie Sądu chybiony okazał się podnoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia, bowiem powód po modyfikacji powództwa dochodził zwrotu utraconych korzyści z tytułu bezprawnej reemisji utworów chronionych prawem autorskim za pomocą odbiorników TV w pokojach należących do pozwanej za okres od listopada 2013 roku do maja 2016 roku. Roszczenie o wydanie korzyści nie uległo przedawnieniu (art. 79 ust. 1 pkt 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. , zaś o kosztach sądowych na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z tych przyczyn i na podstawie powołanych przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L., która zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła:

I. naruszenie prawa materialnego:

- art. 97 pkt 4 ustawy o prawie autorskim poprzez jego błędną wykładnię i niezasadne przyjęcie, że pozwana dokonuje reemisji utworów chronionych prawem autorskim, podczas gdy prawo do reemitowania przysługuje wyłącznie organizacjom radiowym i telewizyjnym tj. operatorom sieci kablowych i multipleksów, a w konsekwencji błędne ustalenie, że pozwana jest zobowiązana do uiszczania opłat z tego tytułu, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy;

- art. 44 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi poprzez jego niezastosowanie i nieustalenie czy stawka wynagrodzeń autorskich Stowarzyszenia (...) za reemisję utworów w hotelach zatwierdzona uchwałą Zarządu Stowarzyszenia (...) w dniu 28 lutego 2008 roku zastosowana przez powoda spełnia obiektywne i niedyskryminujące kryteria, o których mowa w ww. przepisie;

- art. 3 ust. 2 dyrektywy enforcements poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że żądanie odszkodowania w podwójnej wysokości nie stanowi nadużycia prawa ani naruszenia norm proporcjonalności, w sytuacji istnienia zawilego ustawodawstwa w przedmiotowym zakresie i niejednolitego orzecznictwa i trwającego ponad 5 lat postępowania w zakresie zatwierdzenia stawek Komisji Prawa Autorskiego, co wskazuje na brak umyślności pozwanej w swoim zachowaniu;

II. naruszenie przepisów postępowania, mający istotny wpływ na rozstrzygnięcie:

- art. 233 § 1 kpc poprzez pominięcie istotnej części materiału dowodowego tj. umowy użyczenia odbiorników, z której wynika, że pozwana nie jest posiadaczem odbiorników telewizyjnych, gdyż przekazała je do używania Stowarzyszeniu (...) (dalej: (...)), a korzystanie z odbiorników przez gości hotelowych następuje poprzez użyczenie przez (...) odbiorników bezpośrednio gościom hotelowym, z pominięciem pozwanej, w ramach tzw. dozwolonego użytku zgodnie z art. 24 ust 1 i 2 ustawy o prawie autorskim;

- art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że rzekome reemitowanie utworów miało bezpośredni wpływ na opłatę za pokój, podczas gdy Sąd nie ustalił czy pozwana w ogóle odnosiła korzyści z tego tytułu, a jeżeli tak to w jakiej wysokości.

Mając powyższe na uwadze pozwany wniosł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości;

2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm prawem przepisanych, z uwzględnieniem kosztów opłaty skarbowej;

ewentualnie o: uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiające temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód Stowarzyszenie (...) w W. wniosło o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, przy czym wymagają one uzupełnienia o wskazanie, że: aktualnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie (...) utrzymał w mocy postanowienie Sądu Okręgowy w P. z 9 maja 2019 roku w sprawie (...) . zatwierdzające tabele stawek wynagrodzeń autorskich, w tym stawkę w wysokości 8,36 zł dla hotelu trzygwiazdkowego.

Ponadto w umowie użyczenia odbiorników z 12 września 2014 roku jej strony – pozwany oraz Stowarzyszenie (...) ustaliły, że użyczenie telewizorów/radio gościom będzie się odbywało za pośrednictwem Hotelu (...) i na potrzeby realizacji określonych w umowie zobowiązań Stowarzyszenie pozostawi telewizory-radio w siedzibie Hotelu (§ 3 ust. 2 i 3 umowy k. 55).

Już z tego względu nie jest uzasadniony zarzut postawiony w ramach naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jakoby korzystanie z odbiorników przez gości hotelowych następowało poprzez ich użyczenie przez (...) bezpośrednio gościom z pominięciem pozwanej, gdyż z powyższego wynika, że zajmuje się tym prowadzony przez pozwaną Hotel.

Jeżeli chodzi o zarzut dotyczący naruszenia art. 97 pkt 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, to należy wskazać, że brak jest podstaw do wyciągnięcia z niego wniosków wskazanych w apelacji.

Po pierwsze przepis ten określa zakres praw organizacji radiowej lub telewizyjnej, jednak pod pojęciem organizacji radiowej lub telewizyjnej należy rozumieć nadawców, czyli przede wszystkim stacje telewizyjne i radiowe, a nie, jak sugeruje skarżący operatorów sieci kablowych i multipleksów (których uprawnienia do reemisji reguluje art. 21¹ ustawy). Unormowanie art. 97 nie ma w niniejszym przypadku znaczenia, o tyle, że nie ulega wątpliwości iż strona pozwana nie jest podmiotem w nim wskazanym, a tym samym nie może powoływać się na wynikające z niego uprawnienia.

Ponadto definicję reemitowania utworów zawiera art. 6 ust. 1 pkt 5 prawa autorskiego i wynika z niej, że reemisją jest rozpowszechnianie utworu właśnie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej i telewizyjnej (...), ale jednocześnie z definicji tej nie wynika jakoby podmiotem tym mieli być wyłącznie operatorzy sieci kablowych, a tym samym, że reemisja nie może być dokonywana także przez inne podmioty. Niemniej jednak kwestia ta ma znaczenia drugorzędne, gdyż decydujące w niniejszym przypadku jest to czy jest to wykonywane zgodnie z prawem (czyli na podstawie stosownej umowy czy też licencji ustawowej), czy nie. Można ubocznie dodać, że przywołana w uzasadnieniu apelacji uchwała Sądu Najwyższego z 25 listopada 2008 roku w sprawie III CZP 57/08 nie zawiera zacytowanego stwierdzenia o hotelu i dotyczy innej, niż objęta sporem kwestii.

Powód dochodził należności na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3b i 4 prawa autorskiego. Przesłanką warunkującą powstanie tych roszczeń jest naruszenie majątkowych praw autorskich uprawnionego.

Należy przypomnieć, że co do zasady prawa autorskie mają charakter bezwzględnych, przysługują wyłącznie twórcom (i innym podmiotom wprost wymienionym w ustawie), zaś inne podmioty mogą korzystać z utworów na poszczególnych polach eksploatacji jedynie na podstawie stosownej zgody - licencji umownej lub na podstawie licencji ustawowej - przy spełnieniu określonych warunków. Brak takiego upoważnienia świadczy o bezprawnym naruszeniu praw osób uprawnionych, z czym mamy do czynienia w niniejszym przypadku. Ponadto zasadniczo odpowiedzialność za tego rodzaju naruszenie jest niezależna od winy, występuje za sam fakt naruszenia.

W pokojach prowadzonego przez stronę pozwaną Hotelu (...) w L. są zamontowane telewizory, będące własnością pozwanego, do których był dostarczany sygnał telewizyjny poprzez instalację połączoną z anteną zbiorczą (zamontowaną przez stronę pozwaną), co umożliwiała gościom odbiór programów telewizyjnych.

Niezależnie od tego czy uznać, że miało to charakter reemisji utworów, retransmisji czy też odtworzenia utworów (art. 6 ust. 1 pkt 5, 9, art. 24 ustawy), to strona pozwana w prowadzonym przez siebie hotelu dokonywała publicznego udostępniania utworów klientom bez wymaganej licencji i tym samym wykorzystywała je bezprawnie spełniając hipotezę art. 79 ust. 1 prawa autorskiego.

Należy przypomnieć, że w wyroku z dnia 7 grudnia 2006 r., SGAE (C#306/05, EU:C:2006:764), także Trybunał Sprawiedliwości orzekł, iż rozprowadzanie przez podmiot prowadzący zakład hotelowy sygnału za pomocą zainstalowanych odbiorników telewizyjnych na rzecz klientów zajmujących pokoje hotelowe stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału, a prywatny charakter pokoi hotelowych należących do tego podmiotu nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że udostępnienie w nich utworu za pomocą odbiorników telewizyjnych stanowi publiczne udostępnienie w rozumieniu tego przepisu. Także na tle dyrektywy 2006/115, Trybunał orzekł w wyroku z dnia 15 marca 2012 r., (C#162/10, EU:C:2012:141, pkt 47), że podmiot prowadzący zakład hotelowy, umieszczający w pokojach klientów odbiorniki telewizyjne lub radiowe, do których doprowadza nadawany sygnał, dokonuje czynności publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 tej dyrektywy. Wbrew wywodom pozwanego, przywoływany wyrok Trybunału w sprawie C-641/15 nie stanowił odejścia pod powyższego stanowiska, a w dalszym ciągu uznawał, że dostarczanie sygnału za pośrednictwem odbiorników telewizyjnych i radiowych zainstalowanych w pokojach hotelowych stanowi publiczne udostępnianie programów organizacji nadawczych w rozumieniu art. 8 dyrektywy 2006/115, a jedynie nie przyjmował, że chodzi o „miejsca dostępne publicznie za opłatą wstępu” w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy.

Nie ulega wątpliwości, że pozwany nie posiadał umowy licencyjnej na takie udostępnianie utworów. Brak jest także podstaw do uznania, że mamy do czynienia z nieodpłatną licencją ustawową, w szczególności z art. 24 ust. 2 prawa autorskiego, zgodnie z którym: posiadacze urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego mogą za ich pomocą odbierać nadawane utwory, choćby urządzenia te były umieszczone w miejscu ogólnie dostępnym, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie korzyści majątkowych.

Nie można się zgodzić jakoby to goście hotelu mieli być posiadaczami odbiorników na podstawie umowy użyczenia z pominięciem pozwanej i korzystać z nich na podstawie dozwolonego użytku.

Rzeczywiście strona pozwana zawarła ze Stowarzyszeniem (...) umowę użyczenia odbiorników RTV, ale, jak wyżej wskazano w tej samej umowie postanowiono, że odbiorniki te będą użyczane gościom Hotelu i będzie się to odbywać za pośrednictwem Hotelu (k. 55). Tym samym wszystko sprowadzało się do tego, że to Hotel kupił odbiorniki telewizyjne, z których korzystali jego goście, zamontował je w pokojach, i to pracownicy Hotelu formalnie udostępniali je klientom - a w rzeczywistości były i tak już zamontowane w każdym pokoju. Stowarzyszenie (...) nie pełniło w tych działaniach faktycznie żadnej funkcji i nie podejmowało żadnych czynności. Jego rola miała charakter pozorny.

Świadczy to, że umowa użyczenia odbiorników Stowarzyszeniu z jednoczesnym zwrotnym ich użyczeniem gościom Hotelu została zawarta jedynie w celu obejścia przepisów o konieczności uzyskania licencji przez Hotel na wykorzystywanie praw autorskich i w celu stworzenia pozorów, że klienci Hotelu odbierają program w ramach dozwolonego użytku. Podobnie jak pozorne jest dokonywanie przez klientów wyboru czy chcą pokój z telewizorem czy bez - pomimo, że cena jest taka sama i we wszystkich pokojach są zainstalowane odbiorniki telewizyjne jako konieczne wyposażenie Hotelu. Te czynności, jako zmierzające do obejścia przepisów są nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Wynika z tego, że to Hotel (prowadzony przez pozwanego) udostępnia gościom zarówno odbiorniki, jak i sygnał telewizyjny (za pomocą instalacji i anteny zbiorowej), nie mając jednocześnie tytułu prawnego do takiego wykorzystania utworów.

Ta sytuacja także nie stanowi działania pozwanego w ramach licencji ustawowej z art. 24 ust. 2 prawa autorskiego, gdyż warunkiem skorzystania z tej licencji jest brak korzyści majątkowych w związku z odbiorem programów, a pozwany takie korzyści osiąga. Mianowicie instalacja umożliwiająca odbiór programów radiowych i telewizyjnych - czyli wraz z odbiornikami - jest koniecznym wymogiem co do wyposażenia hoteli (telewizor może mieć charakter wyposażenia uzupełniającego, ale przy pensjonatach - k. 48, 53) i bez niej pozwany nie mógłby funkcjonować jako hotel, a tym samym nie mógłby pobierać opłat za pokój na poziomie hotelu trzygwiazdkowego. Co oczywiste - opłata za pokój w takim hotelu jest wyższa niż np. w pensjonatach, co już wskazuje na osiągnięcie korzyści i zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w tym przedmiocie nie jest uzasadniony.

Należy dodać, że nie mamy do czynienia także z licencją z art. 24 ust. 1 prawa autorskiego, który wymaga, żeby rozpowszechniane utwory (np. za pomocą anteny zbiorowej) były przeznaczone do oznaczonego grona odbiorców, co w przypadku gości hotelowych siłą rzeczy nie występuje.

Chybione są także zarzuty kwestionujące wysokość zasądzonych kwot, jak też stanowisko jakoby żądanie odszkodowania w podwójnej wysokości stawek, przyjmowanych przez powoda przy zawieraniu umów, stanowiło nadużycie prawa. Po pierwsze w momencie orzekania przez Sąd Apelacyjny zostały już zatwierdzone prawomocnie stawki za tego rodzaju (tyle, że legalne) działania w hotelu trzygwiazdkowym na poziomie ponad 8 zł za jedno gniazdko, co przekracza nawet uwzględnioną przez Sąd podwójną stawkę, stosowaną przez ZAIKS w umowach od 2008 roku (2 x 3, 40 zł). Ponadto Sąd Apelacyjny podziela argumentację strony powodowej, przytoczoną za Sądem Najwyższym z wyroku w sprawie V CSK 145/17 co do tego, że dwukrotność stosowanego wynagrodzenia odpowiada poczuciu sprawiedliwości i to nie tylko z uwagi na ponoszone przez reprezentanta uprawnionych dodatkowe koszty w razie braku zawarcia umowy licencyjnej, ale także z uwagi na to, że ograniczenie się do pojedynczej stawki stawiałoby sprawców naruszeń w lepszej sytuacji wobec osób korzystających legalnie z twórczości. Osoby bezprawnie korzystające z cudzych praw ryzykowałyby jedynie zapłatę normalnej stawki i to tylko w razie wykrycia nieprawidłowości.

Jeżeli chodzi o wskazany brak umyślności pozwanej w swoim zachowaniu, to pomijając prawdziwość bądź nie takiego stwierdzenia, należy podnieść, że nie ma to znaczenia o tyle, że odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich jest niezależna od winy. Natomiast wina miała znaczenie jedynie przy brzmieniu art. 79 ust. 1 pkt 3b sprzed utraty mocy (wyrok TK SK 32/14), przewidującym w takim wypadku trzykrotność stawki.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny uznał zarzuty pozwanego za nieuzasadnione i na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądził od pozwanego, jako przegrywającego proces w II instancji, na rzecz powoda poniesione przez niego koszty - 1350 zł wynagrodzenie pełnomocnika.